

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(4)	(4)	(3)	(2)	(2)	(3)	(4)	(1)	(1)	(3)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(2)	(2)	(2)	(3)	(3)	(4)	(3)	(3)	(1)	(2)

שאלה	21	22	23
תשובה	(2)	(2)	(4)

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: רגש : עצב -

היחס: רגש הוא קטגוריה כללית, ועצב הוא סוג ספציפי של רגש. ב' הוא דוגמה ספציפית של א'.

תשובה (1): נהר : נחל. האם נחל הוא סוג ספציפי של נהר? לא. נהר ונחל הם שני סוגים של מקווי מים זורמים, הנבדלים בעיקר בגודלם, אך נחל אינו תת-סוג של נהר. לא נכון.

תשובה (2): בית : סלון. האם סלון הוא סוג ספציפי של בית? לא. סלון הוא חדר אחד בתוך הבית - חלק ממנו, ולא תת-סוג שלו. היחס הוא של חלק ושלם. לא נכון.

תשובה (3): עדר : כבשה. האם כבשה היא סוג ספציפי של עדר? לא. כבשה היא פרט בודד שמרכיב עדר - יחס של פרט וקבוצה, לא של תת-סוג וקטגוריה. לא נכון.

תשובה (4): בגד : שמלה. האם שמלה היא סוג ספציפי של בגד? כן. בגד הוא הקטגוריה הכללית, ושמלה היא סוג מסוים של בגד, בדיוק כשם שעצב הוא סוג מסוים של רגש. נכון.

תשובה (4).

2. השאלה: מושלם : דופי -

היחס: מושלם פירושו נטול דופי - דבר מושלם אין בו פגם כלשהו. א' הוא תיאור של דבר שחסר בו לחלוטין ב'.

תשובה (1): מבוסס : יסוד. האם מבוסס פירושו נטול יסוד? לא, להפך. מבוסס פירושו שיש לו יסוד איתן. היחס הפוך. לא נכון.

תשובה (2): פשוט : סבוך. האם פשוט פירושו נטול סבוך? פשוט וסבוך הם אכן הפכים, אך משהו פשוט מוגדר כמשהו שאין בו סיבוך ולא שאין בו סבוך. היחס אינו תואם לחלוטין. לא נכון.

תשובה (3): עצום : גודל. האם עצום פירושו נטול גודל? לא, להפך. עצום פירושו בעל גודל רב. היחס הפוך. לא נכון.

תשובה (4): ריק : תוכן. האם ריק פירושו נטול תוכן? כן. דבר ריק הוא דבר שאין בו תוכן כלל, בדיוק כשם שדבר מושלם הוא דבר שאין בו דופי כלל. נכון.

תשובה (4).

3. השאלה: "עד מאה ועשרים" : האריך ימים -

היחס: "עד מאה ועשרים" היא ברכה שמשמעותה איחול שאדם יאריך ימים. **א'** הוא ביטוי איחול, **וב'** הוא הפועל המתאר את ההתרחשות המאוחרת.

תשובה (1): "בבקשה" : התבקש. האם "בבקשה" היא ברכה המאחלת שאדם יתבקש? לא. "בבקשה" היא מילת נימוס הנאמרת במתן או בתגובה לבקשה, ואינה איחול שמישהו יתבקש. לא נכון.

תשובה (2): "בחייה" : נשבע. האם "בחייה" היא ברכה המאחלת שאדם יישבע? לא. "בחייה" היא עצמה לשון שבועה - מי שאומר "בחייה" נשבע, ואינו מאחל למישהו אחר שיישבע. לא נכון.

תשובה (3): "בהצלחה" : הצליח. האם "בהצלחה" היא ברכה המאחלת שאדם יצליח? כן. "בהצלחה" היא ביטוי איחול שמטרתו לאחל לאדם שיצליח, בדיוק כשם ש"עד מאה ועשרים" מאחלת שאדם יאריך ימים. נכון.

תשובה (4): "בתיאבון" : אכל. האם "בתיאבון" היא ברכה המאחלת שאדם יאכל? לא בדיוק. "בתיאבון" מאחלת שהאכילה תהיה מהנה ומלווה בתיאבון, ולא שעצם האכילה תתרחש. האיחול נוגע לאופן ולא לעצם הפעולה. לא נכון.

תשובה (3).

4. השאלה: להעליל : להאשים -

היחס: להעליל פירושו להאשים האשמת שווא, ללא בסיס אמיתי. **א'** הוא הצורה הכוזבת וחסרת הביסוס של פעולה **ב'**.

תשובה (1): להניא : להימנע. האם להניא היא הצורה הכוזבת של להימנע? לא. להניא פירושו לשכנע אדם אחר שלא לעשות דבר, ולהימנע פירושו לא לעשות דבר. אלה שתי פעולות שונות שאחת עשויה להוביל לשנייה, לא צורה כוזבת של אותה פעולה. לא נכון.

תשובה (2): להשלות : להבטיח. האם להשלות היא הצורה הכוזבת של להבטיח? כן. להבטיח פירושו לתת הבטחה, ולהשלות פירושו לתת הבטחת שווא או תקווה כוזבת, בדיוק כשם שלהעליל הוא להאשים האשמת שווא. נכון.

תשובה (3): להפריך : להוכיח. האם להפריך היא הצורה הכוזבת של להוכיח? לא, להפך. להפריך ולהוכיח הם פעלים מנוגדים - האחד מבטל טענה והשני מבסס אותה. אין כאן יחס של אמיתי מול כוזב. לא נכון.

תשובה (4): להשעות : לפטר. האם להשעות היא הצורה הכוזבת של לפטר? לא. להשעות ולפטר הן שתי פעולות אמיתיות של הוצאת עובד מתפקידו - האחת זמנית והשנייה קבועה. ההבדל הוא במשך, לא ביחס של אמיתי מול כוזב. לא נכון.

תשובה (2).

5. השאלה: אדיש : לא ידע את נפשו -

היחס: אדיש פירושו חסר התעניינות ורגש, והביטוי "לא ידע את נפשו" מתאר התרגשות עזה. ב' הוא ביטוי המתאר התנהגות הפוכה לתכונה א'.

תשובה (1): תובעני : לא נקף אצבע. האם "לא נקף אצבע" מתאר התנהגות הפוכה לתובעני? לא בדיוק. תובעני הוא מי שדורש הרבה מאחרים, ו"לא נקף אצבע" מתאר מי שלא עשה דבר בעצמו. אלו שני היבטים שונים, לא בדיוק היפוך. לא נכון.

תשובה (2): ותרן : הקשה עורפו. האם "הקשה עורפו" מתאר התנהגות הפוכה לוותר? כן. ותרן הוא מי שנוטה לוותר ולהתפשר, ו"הקשה עורפו" מתאר מי שמתעקש בעקשנות - התנהגות הפוכה לחלוטין לוותרות, בדיוק כשם ש"לא ידע את נפשו" הפוך לאדישות. נכון.

תשובה (3): גרגרן : לא ידע שובע. האם "לא ידע שובע" מתאר התנהגות הפוכה לגרגרן? לא, להפך. גרגרן הוא מי שאוכל בלי מידה, וזה בדיוק "לא ידע שובע" - התנהגות זהה ולא הפוכה. לא נכון.

תשובה (4): אשם : רחץ בניקיון כפיו. האם "רחץ בניקיון כפיו" מתאר התנהגות הפוכה לאשם? לא בדיוק. "רחץ בניקיון כפיו" פירושו הצהיר על חפותו או התנער מאחריות, וזו פעולה שאשם עשוי לבצע דווקא - אין כאן יחס נקי של היפוך תכונה. לא נכון.

תשובה (2).

6. השאלה: הדהים : השתאות -

היחס: הדהים פירושו לגרום למישהו אחר להגיע למצב של השתאות. א' הוא פועל שמטרתו ותוצאתו לעורר בזולת את הרגש ב'.

תשובה (1): הסכין : השלמה. האם הסכין הוא פועל שמטרתו לעורר השלמה בזולת? לא. הסכין הוא פועל עומד - מי שהסכין הגיע בעצמו למצב של השלמה. אין כאן השפעה על הזולת. לא נכון.

תשובה (2): הפציר : היענות. האם הפציר הוא פועל שמטרתו לעורר היענות בזולת? לא בדיוק. הפציר אכן מכוון להשיג היענות, אך אינו גורם לה בהכרח - אפשר להפציר ולא להיענות. בזוג המוביל ההדהמה מולידה השתאות בוודאות. לא נכון.

תשובה (3): הרנין : עליצות. האם הרנין הוא פועל שמטרתו ותוצאתו לעורר עליצות בזולת? כן. הרנין פירושו לגרום למישהו להתמלא עליצות ושמחה, בדיוק כשם שהדהים גורם למישהו להתמלא השתאות. נכון.

תשובה (4): התריע : שאננות. האם התריע הוא פועל שמטרתו לעורר שאננות בזולת? לא, להפך. התריע פירושו להזהיר ולעורר דריכות, וזו פעולה שנועדה דווקא לשבור שאננות. היחס הפוך. לא נכון.

תשובה (3).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. **השאלה:** שני: "רוב חבריי מעדיפים אכילה במסעדה על הכנת אוכל בבית."
גליה: "זו ראייה לכך שלרוב האנשים הנוחות חשובה יותר מן הבריאות."

מדברי גליה עולה כי -

פתרון: גליה מסיקה מהעדפת המסעדה שהנוחות חשובה יותר מהבריאות. כדי שההסקה תהיה תקפה, גליה מניחה במובלע שני דברים: שאכילה במסעדה נוחה יותר מהכנת אוכל בבית, ושאוכל ביתי בריא יותר מאוכל במסעדה. נחפש את התשובה התופסת את שתי ההנחות המובלעות.

תשובה (1): לפי דעתה אכילת אוכל ביתי נוחה יותר מאכילה במסעדה וגם בריאה ממנה.

הטענה סותרת את ההנחה של גליה. אם אוכל ביתי היה נוח יותר, לא היה הגיוני להסיק שאנשים בוחרים במסעדה בגלל נוחות. גליה מניחה שהמסעדה נוחה יותר. לא נכון.

תשובה (2): היא חושבת שהאוכל במסעדות אומנם בריא, אך היתרון העיקרי של האכילה בהן הוא הנוחות. הטענה אינה תואמת. גליה מנגידה בין נוחות לבריאות, ומכך משתמע שלדעתה אוכל ביתי בריא יותר - כלומר אוכל מסעדה אינו בריא במיוחד. לא נכון.

תשובה (3): גם היא סבורה שיתרון הנוחות שבאכילה במסעדה עולה על היתרון הבריאותי שבאכילת אוכל ביתי. הטענה אינה תואמת. גליה אינה אומרת שזו עמדתה שלה לגבי מה עדיף, אלא מתארת את מה שעושים "רוב האנשים". "גם היא" משייך לה עמדה אישית שלא הובעה. לא נכון.

תשובה (4): בעיניה האוכל במסעדות בריא פחות מאוכל שהוכן בבית, אך אכילה במסעדה נוחה יותר.

הטענה תופסת את שתי ההנחות המובלעות של גליה: אוכל מסעדה פחות בריא (אחרת לא הייתה מנגידה לבריאות), והמסעדה נוחה יותר (אחרת לא הייתה מסבירה את הבחירה בנוחות). נכון.

תשובה (4).

8. **השאלה:** חוקרים מצאו שצפייה ממושכת במסך מחשב עלולה להזיק לעיניים. בשל מיקוד הראייה המאומץ שהיא דורשת, אנו נוטים שלא למצמץ במהלכה, ובשל כך הקרנית - חלקה הקדמי והשקוף של העין - מתייבשת, ולכלוך מצטבר על פניה. החוקרים ממליצים למי שמשתמש במחשב דרך קבע לקיים הפסקות בשיטת 20-20-20: לאחר כל 20 דקות של צפייה במסך להתבונן במשך 20 שניות בעצם שנמצא במרחק 20 רגל (כשישה מטרים).

איזו מהטענות הבאות אינה עולה מהפסקה?

פתרון: בפסקה תוארה שרשרת סיבתית: צפייה במסך ← מיקוד ראייה מאומץ ← מיעוט מצמוץ ← התייבשות הקרנית והצטברות לכלוך. ההמלצה היא להחליף לצפייה בעצם מרוחק כהפסקה. בשאלה מסוג "אינה עולה" עלינו למצוא את הטענה שאינה נובעת מהפסקה - שלוש האחרות כן עולות ממנה.

תשובה (1): צפייה בעצמים מרוחקים מצריכה מיקוד ראייה מאומץ יותר מצפייה במסך מחשב.

נכון. הטענה אינה עולה מהפסקה - ואף מנוגדת לה. ההמלצה היא להתבונן בעצם מרוחק כהפסקה מהמאמץ שבצפייה במסך, ומכאן משתמע שצפייה בעצם מרוחק מאומצת פחות.

תשובה (2): בעת צפייה בעצמים מרוחקים אנו נוטים למצמץ יותר מבעת צפייה במסך מחשב.

הטענה עולה מהפסקה. ההפסקה (התבוננות בעצם מרוחק) נועדה לפתור את בעיית התייבשות הקרנית, שנגרמת ממיעוט מצמוץ - ולכן משתמע שבצפייה מרוחקת ממצמצים יותר.

תשובה (3): ככל שהצפייה בדבר-מה מצריכה מיקוד ראייה מאומץ יותר, כך אנו נוטים למצמץ פחות במהלכה.

הטענה עולה מהפסקה. הפסקה קובעת שמיקוד הראייה המאומץ הוא הסיבה למיעוט המצמוץ - כלומר יש קשר ישיר בין עוצמת המאמץ למיעוט המצמוץ.

תשובה (4): המצמוץ חשוב לבריאות העין, שכן הוא שומר על לחות הקרנית ומונע מלכלוך להצטבר עליה. הטענה עולה מהפסקה. נכתב שמיעוט מצמוץ גורם להתייבשות הקרנית והצטברות לכלוך - ומכאן שהמצמוץ שומר על הלחות ומונע לכלוך.

תשובה (1).

9. **השאלה:** במחקר התבקשו אוהדים של שתי קבוצות בייסבול לענות על סדרת שאלות הנוגעות לשני משחקים היסטוריים ביניהן, שבאחד מהם ניצחה הקבוצה האחת, ובאחר - האחרת. במחקר עלו שני ממצאים: הממצא הראשון היה שהאוהדים זכרו את המשחק שקבוצתם ניצחה בו בדיוק רב יותר משזכרו את המשחק האחר. הממצא השני היה שבשנים שחלפו מאז שני המשחקים, אוהדים שבו וצפו בהקלטת המשחק שקבוצתם ניצחה בו הרבה יותר פעמים משצפו בהקלטת המשחק שהיא הפסידה בו.

מה נכון לגבי הקשר בין שני הממצאים הנזכרים בפסקה?

פתרון: הממצא הראשון: אוהדים זוכרים טוב יותר את המשחק שקבוצתם ניצחה בו. הממצא השני: אוהדים צפו בהקלטת המשחק המנצח הרבה יותר פעמים. נבחן את היחס הלוגי בין השניים.

תשובה (1): הממצא השני מספק הסבר לממצא הראשון.

נכון. חזרה רבה על צפייה בהקלטת המשחק המנצח (הממצא השני) מסבירה היטב מדוע האוהדים זוכרים אותו טוב יותר (הממצא הראשון) - ככל שנחשפים שוב ושוב לאירוע, זוכרים אותו מדויק יותר.

תשובה (2): הממצא השני סותר לכאורה את הממצא הראשון.

הטענה אינה נכונה. אין סתירה בין הממצאים - הם תואמים זה את זה: שניהם מתייחסים להעדפה של המשחק המנצח.

תשובה (3): הממצא הראשון מוכיח את הממצא השני.

הטענה אינה נכונה. זיכרון טוב יותר אינו מוכיח שצפו בהקלטה יותר פעמים - אלו שתי תופעות נפרדות, ואין יחס של הוכחה ביניהן. אם כבר, הכיוון ההפוך (השני מסביר את הראשון) הוא ההגיוני.

תשובה (4): הממצא הראשון הוא תופעה כללית והממצא השני הוא דוגמה לתופעה זו.

הטענה אינה נכונה. הממצא השני אינו דוגמה פרטית של הממצא הראשון - הם עוסקים בשני דברים שונים (זיכרון לעומת תדירות צפייה), והקשר ביניהם הוא סיבתי ולא של כלל ודוגמה.

תשובה (1).

10. השאלה: הכול מסכימים כי יש קשר הדוק בין הפיזיקה למתמטיקה - לא זו בלבד שהחשובים הפיזיקליים נעשים בכלים מתמטיים, אלא שלא פעם קורה שגילויים מתחום הפיזיקה מובילים לפיתוחים ולחידושים במתמטיקה - אך רק מעטים מבחינים בכך שקשר זה אינו מובן מאליה ואף מפתיע: הרי הפיזיקה מנסה לעמוד על חוקיו של עולם החומר, ואילו המתמטיקה עוסקת בישויות מופשטות, נטולות כל חומריות. החיבור האמץ בין השתיים מעלה אפוא שאלות פילוסופיות רבות על היחס בין המופשט לחומרי בעולמנו.

על פי הפסקה, מדוע הקשר בין המתמטיקה לפיזיקה מפתיע?

פתרון: בפסקה צוין שהקשר מפתיע משום שהפיזיקה והמתמטיקה עוסקות במושאי מחקר שונים מהותית: הפיזיקה בעולם החומר, והמתמטיקה בישויות מופשטות נטולות חומריות. שני תחומים כה שונים - מפתיע שהם קשורים זה בזה.

תשובה (1): משום שאף שמדובר בקשר בין שני תחומים מדעיים, השאלות שעולות ממנו הן דווקא פילוסופיות. הטענה אינה נכונה. השאלות הפילוסופיות הן תוצאה של הקשר המפתיע, ולא הסיבה לכך שהוא מפתיע. ההפתעה נובעת מהשוני בין מושאי המחקר.

תשובה (2): משום שהוא חושף כי הישויות שבהן עוסקת המתמטיקה הן למעשה ישויות חומריות. הטענה אינה נכונה. הפסקה אינה טוענת שהישויות המתמטיות הן חומריות - להפך, היא מדגישה שהן "נטולות כל חומריות".

תשובה (3): משום שמושאי המחקר שלהן שונים זה מזה באופן מהותי, ולכאורה אינם תלויים זה בזה. הטענה תופסת בדיוק את הסיבה להפתעה. הפיזיקה עוסקת בעולם החומר והמתמטיקה בישויות מופשטות - שני תחומים שמושאיהם שונים מהותית, ולכן מפתיע שיש ביניהם קשר הדוק.

תשובה (4): משום שהפיזיקה אינה רק מתבססת על המתמטיקה, אלא גם משפיעה על התפתחותה. הטענה אינה נכונה. עובדה זו מוזכרת בפסקה כחלק מתיאור הקשר ההדוק, אך אינה הסיבה שהקשר מפתיע. ההפתעה נובעת מהשוני בין מושאי המחקר.

תשובה (3).

הוראות לשאלות 11-13:

בכל שאלה יש פסקה שחלק אחד או כמה חלקים ממנה חסרים. עליכם לבחור בתשובה המתאימה ביותר להשלמת החסר.

11. השאלה: בהרצאה שנשאה ד"ר פרץ בכנס השנתי לאיכות הסביבה, היא טענה ש _____ שנחל השימוש בעופות דורסים להדברת מזיקים, יש _____ שימוש בשיטה זו. היא נימקה זאת באומרה שטיפוח עופות דורסים באזורים חקלאיים מאפשר להפחית את השימוש בחומרי הדברה כימיים, _____ גם בחיות בר שאינן מזיקות לחקלאות _____.

פתרון: המשפט מציג את עמדתה של ד"ר פרץ ואת הנימוק שלה. ההשלמה הראשונה נוגעת ליחס בין הצלחת השיטה לעמדתה, וההשלמה האחרונה היא חלק מן הנימוק, שצריך להתיישב עם שאר חלקי המשפט. השלמה נכונה תיצור משפט עקבי שבו הנימוק תומך בעמדה.

תשובה (1): "בעקבות ההצלחה / לפעול להרחבת ה- / שאומנם פוגעים / אך פגיעתם קטנה בהרבה מפגיעתם של העופות הדורסים בחיות אלו".

לפי השלמה זו, בעקבות הצלחת השיטה יש לפעול להרחבת השימוש בה, והנימוק הוא שטיפוח העופות מפחית את השימוש בחומרי הדברה כימיים, שאומנם פוגעים גם בחיות בר אך פגיעתם קטנה בהרבה מפגיעת העופות הדורסים בחיות אלו. ההשלמה האחרונה הורסת את הנימוק: אם חומרי הדברה הכימיים פוגעים בחיות הבר פחות מן העופות הדורסים, הרי שהמעבר לעופות דורסים מזיק לחיות אלו, ואין בכך כדי לתמוך בהרחבת השימוש בשיטה. הנימוק סותר את העמדה. לא נכון.

תשובה (2): "על אף ההצלחה / לשים סייגים ל- / ואף לשפר את איכות היבולים, אך מכיוון שהעופות הדורסים פוגעים / יש מקרים שבהם נזקיהם עולים על תועלתם".

לפי השלמה זו, על אף הצלחת השיטה יש לשים סייגים לשימוש בה, והנימוק הוא שטיפוח העופות מפחית את השימוש בחומרי הדברה כימיים ואף משפר את איכות היבולים, אך מכיוון שהעופות הדורסים פוגעים גם בחיות בר שאינן מזיקות לחקלאות, יש מקרים שבהם נזקיהם עולים על תועלתם. המשפט עקבי: "על אף ההצלחה" מתיישב עם הקריאה לסייג את השימוש, והמילה "אך" שבנימוק יוצרת בדיוק את הניגוד הדרוש - לשיטה יש יתרונות, אך גם נזק שמצדיק סייגים. נכון.

תשובה (2).

12. השאלה: השרים שקדי ואגמון ____ בשאלת הטבות לעובדים בתעשיית הטקסטיל: שקדי סבור כי ____ להעניק הטבות לשכירים המועסקים בתעשייה זו, ____, ואגמון ____.

פתרון: ההשלמה הראשונה קובעת אם השרים מסכימים זה עם זה, ושאר ההשלמות מתארות את עמדת כל אחד מהם. השלמה נכונה תיצור הלימה בין מידת ההסכמה המוצהרת בפתיחת המשפט לבין העמדות שמתוארות בהמשכו.

תשובה (1): "בדעה אחת / אין מקום / ואף לא לעצמאים / אינו מצדד במניעת הטבות מן העצמאים".

לפי השלמה זו השרים בדעה אחת, שקדי סבור כי אין מקום להעניק הטבות לשכירים ואף לא לעצמאים, ואילו אגמון אינו מצדד במניעת הטבות מן העצמאים - כלומר לדעתו ראוי שהעצמאים יקבלו הטבות. עמדות השניים מנוגדות: שקדי שולל הטבות מכול, ואגמון תומך במתן הטבות לעצמאים. ניגוד זה סותר את הפתיחה הקובעת שהשרים "בדעה אחת". לא נכון.

תשובה (2): "אינם בדעה אחת / ראוי / ולעצמאים לא כל שכן / גורס כי יש להעניקן לשכירים בלבד".

לפי השלמה זו השרים אינם בדעה אחת, שקדי סבור כי ראוי להעניק הטבות לשכירים, ולעצמאים לא כל שכן - כלומר לעצמאים בוודאי שראוי להעניקן, ואילו אגמון גורס כי יש להעניק את הטבות לשכירים בלבד. עמדות השניים אכן שונות: שקדי תומך במתן הטבות לשתי הקבוצות (ולעצמאים אף ביתר שאת), ואגמון מצמצם אותן לשכירים בלבד. השוני הזה מתיישב עם הפתיחה "אינם בדעה אחת". נכון.

תשובה (2).

13. השאלה: כשבדקים אם לשפות שונות זו מזו מקור משותף יש לייחס לקיומו של דמיון בין כללי הדקדוק של השפות חשיבות רבה, ולקיומו של דמיון בצלילן של מילים הקרובות זו לזו במשמעותן - דמיון העשוי להיות מקרי - חשיבות משנית בלבד. כך, למשל, העובדה שברוב השפות השמיות המילים שמשמעותן היא "מלך" דומות זו לזו בצלילן אומנם רומזת על קשר בין השפות, אך ____.

פתרון: הפסקה קובעת שדמיון בכללי הדקדוק הוא ראיה חשובה לקשר בין שפות, ואילו דמיון בצלילן של מילים קרובות במשמעות הוא ראיה משנית בלבד, שכן הוא עשוי להיות מקרי. הדוגמה ממשיכה היגיון זה: דמיון הצליל של המילה "מלך" רק רומז על קשר, והמילה "אך" דורשת השלמה שתעמיד מולו ראיה חזקה יותר.

תשובה (1): "העובדה שיש דמיון בין כללי הדקדוק של שפות אלו מעידה שדמיון זה מקרי בלבד".

ההשלמה סותרת את הפסקה. נטען בה שדמיון בכללי הדקדוק הוא דווקא הראיה החשובה והאמינה לקשר בין שפות, ואילו התכונה של היות הדמיון מקרי יוחסה לדמיון בצליל המילים ולא לדמיון הדקדוקי. לא נכון.

תשובה (2): "מה שמבסס את הקשר הזה הוא הדמיון שבין כללי השפות האלה, לדוגמה בהטיית המילים לצורך הבעת שייכות: מלכי, מלכן וכדומה".

ההשלמה משלימה את המשפט בעקביות עם המילה "אך": דמיון הצליל של המילה "מלך" רק רומז על קשר, אך מה שמבסס אותו באמת הוא הדמיון בכללי הדקדוק - בדיוק הראיה שהוגדרה בפסקה כחשובה - והדוגמה של הטיית המילים ממחישה זאת. נכון.

תשובה (2).

14. השאלה: טכנולוגיות חדשות בתחום הבינה המלאכותית, למשל פיתוחים של רובוטים ומחשבים מסוימים, אינן נמדדות ביחס לטכנולוגיות קודמות אלא ביחס לבינה הטבעית, שהמייצג הראשי שלה הוא האדם. זאת להבדיל מתחומים אחרים: החידוש העיקרי שהיה מגולם במכונית, למשל, בא לידי ביטוי בכינוי שניתן לה "כרכרה ללא סוסים".

איזו מן הדוגמאות הבאות היא המתאימה ביותר להחליף את הדוגמה המובאת בסוף הפסקה?

פתרון: הדוגמה של "כרכרה ללא סוסים" ממחישה תחום שבו חידוש טכנולוגי נמדד ביחס לטכנולוגיה הקודמת שאותה הוא מחליף: המכונית מתוארת באמצעות הכרכרה - הטכנולוגיה שקדמה לה - תוך הסרת מאפיין מרכזי שלה (הסוסים). נחפש דוגמה שבה טכנולוגיה חדשה מתוארת ביחס לטכנולוגיה שקדמה לה.

תשובה (1): לכנות מכונית תפירה "חייט ללא ידיים".

הדוגמה אינה מתאימה. מכונית התפירה מתוארת כאן ביחס לחייט - כלומר ביחס לאדם המבצע את המלאכה, ולא ביחס לטכנולוגיה קודמת. זהו דווקא המקרה שתואר בתחילת הפסקה לגבי הבינה המלאכותית, שנמדדת ביחס לבינה הטבעית של האדם.

תשובה (2): לכנות תקליט "קונצרט ללא כלי נגינה".

הדוגמה אינה מתאימה. הקונצרט אינו טכנולוגיה קודמת שהתקליט החליף, אלא אירוע של נגינה חיה, וגם אין זה נכון שאין בו כלי נגינה. אין כאן תיאור של טכנולוגיה חדשה ביחס לטכנולוגיה שקדמה לה.

תשובה (3): לכנות תנור חימום חשמלי "אח ללא אש".

הדוגמה מתאימה. תנור החימום החשמלי הוא הטכנולוגיה החדשה, והאח הוא הטכנולוגיה הקודמת ששימשה לחימום לפניו. התנור מתואר ביחס לאח תוך הסרת מאפיין מרכזי שלו (האש), בדיוק כשם שהמכונית תוארה ככרכרה ללא סוסים. נכון.

תשובה (4): לכנות מצלמת סטילס "מצלמה ללא וידאו".

הדוגמה אינה מתאימה. מצלמת הסטילס מתוארת כאן ביחס למצלמת וידאו - מצלמה אחרת - ולא ביחס לטכנולוגיה שקדמה לה. למעשה מצלמת הסטילס היא הטכנולוגיה המוקדמת יותר, ולכן אין כאן תיאור של חידוש ביחס לעבר.

תשובה (3).

15. השאלה: בטבע, רוב הדברים הלבנים - סלעים, נוצות, פרוות וכן הלאה - מקבלים את צבעם מהפיגמנטים הלבנים שבהם. כדי לייצר נייר לבן נהוג לצפות את הנייר בפיגמנטים שמקורם באבקת גיר. תהליך זה מזהם ויקר ועל כן יצרני הנייר מקווים למצוא דרך חלופית להלבנת נייר. ייתכן שיצליחו לפתח דרך כזו בהשראת חיפושית הסיפוצ'ילוס הלבנה. מדענים שחקרו את השלד החיצוני של החיפושית גילו להפתעתם שאת צבעו הלבן לא מקנים לו פיגמנטים, אלא העובדה שהוא מצופה קשקשים תלת-ממדיים זעירים המחזירים את אור השמש לכל הכיוונים.

על פי המשתמע מהפסקה, מהי הדרך החדשה לייצור נייר שיתכן שתפותח בעקבות התגלית הנוגעת לחיפושית הסיפוצ'ילוס הלבנה?

פתרון: התגלית המרכזית בפסקה היא שצבעו הלבן של השלד החיצוני של החיפושית אינו נובע מפיגמנטים, אלא ממבנה פיזי - קשקשים תלת-ממדיים זעירים המחזירים את אור השמש לכל הכיוונים. דרך חדשה להלבנת נייר בהשראת החיפושית תתבסס אפוא על מבנה דומה, ולא על פיגמנטים.

תשובה (1): ציפוי הנייר בפיגמנטים שיופקו לא מאבקת גיר אלא מהשלד החיצוני של החיפושית.

הטענה אינה עולה מהפסקה. עיקר התגלית הוא שצבעו הלבן של השלד אינו נובע מפיגמנטים כלל, ולכן אי אפשר להפיק ממנו פיגמנטים לבנים. לא נכון.

תשובה (2): סידור הפיגמנטים הלבנים המצפים את הנייר בצורה שתחזיר את אור השמש לכל הכיוונים.

הטענה אינה עולה מהפסקה. דרך זו עדיין נשענת על פיגמנטים, ואילו ההשראה מן החיפושית מצביעה דווקא על ויתור על פיגמנטים לטובת מבנה פיזי.

תשובה (3): ייצור נייר שעל פני השטח שלו יהיו מבנים המחקים את הקשקשים של החיפושית.

הטענה עולה מהפסקה. צבעו הלבן של השלד נובע מהקשקשים התלת-ממדיים המחזירים את האור לכל הכיוונים, ולכן נייר שפני השטח שלו יחקו מבנים אלו יקבל צבע לבן ללא צורך בפיגמנטים. נכון.

תשובה (4): ויתור על ייצור נייר שצבעו לבן לטובת ייצור נייר שפני השטח שלו מחזירים היטב את אור השמש.

הטענה אינה עולה מהפסקה. נייר שפני השטח שלו מחזירים את אור השמש לכל הכיוונים הוא בדיוק נייר לבן - זו מהות התופעה אצל החיפושית - ולכן אין כאן ויתור על נייר לבן אלא דרך חדשה להשיגו.

תשובה (3).

16. השאלה: במאמר על שירי מרדכי גבירטיג נכתב: "הידיעה כי רבים משירי העם הנפוצים בעירות היהודיות בפולין הם פרי עטו של גבירטיג היא נחלתם של מעטים בלבד. הן זו דרכם של משוררי עם ממדרגתו: זמירותיהם נודדות ונקלטות בכל מקום שהוא יפה לקליטתן, ואילו שמותיהם שלהם נעלמים, אין מתעניינים בהם עוד, משל עשו את שלהם ונתנו לעם מה שהעם מקבל כפרי יצירתו שלו. זה היה גורלן של הטובות שבזמירות העם, אלה העממיות ממש, שבהן השתקפה המנטליות האמיתית של העם, ללא עיבודים אינטלקטואליים."

מה הרעיון המרכזי בדבריו של מחבר המאמר?

פתרון: מחבר המאמר מתאר תהליך שבו שיריו של משורר עם מוכשר נקלטים בקרב הציבור ונתפסים כיצירה עממית אוניברסלית, ואילו שם המשורר עצמו נשכח. הוא מציג זאת כפרדוקס: דווקא הצלחתו של המשורר היא שגוזרת עליו את אלמוניותו.

תשובה (1): שירי העם של גבירטיג זכו לתפוצה רחבה כל כך מפני ששיקפו נאמנה את המנטליות האמיתית של העם, החופשייה מסדי האינטלקטואליות, וזאת שלא כשירי עם אחרים.

הטענה אינה הרעיון המרכזי. מחבר המאמר אינו טוען שהשירים התפשטו בזכות שיקוף המנטליות, וגם אינו מנגיד את שיריו של גבירטיג ל"שירי עם אחרים" - אדרבה, הוא מתאר את גורלן של כלל "הטובות שבזמירות העם". לא נכון.

תשובה (2): הסיבה לכך שתפוצתם של שירי העם של גבירטיג התרחבה עוד ועוד, אף שזהותו של מחברם נשתכחה מכבר, היא שמלאכתו של המשורר מסתכמת בכתיבת השיר.

הטענה אינה הרעיון המרכזי. אין בדברי המחבר קביעה שמלאכת המשורר מסתכמת בכתיבת השיר, והביטוי "משל עשו את שלהם" אינו מצמצם את תפקיד המשורר אלא מתאר כיצד יצירתו מתנתקת ממנו.

תשובה (3): העובדה שזהותו של גבירטיג ידועה רק למעטים היא שאפשרה לשירי העם שלו להצטייר כעממיים ממש ולצבור פופולריות רבה.

הטענה הופכת את כיוון הסיבתיות. לפי המאמר, האלמוניות אינה הסיבה לפופולריות אלא תוצאה שלה: משום שהשירים טובים ונקלטים כיצירת העם, שם מחברם נשכח.

תשובה (4): דווקא מפני שגבירטיג היטיב לעשות את מלאכתו, אין הוא זוכה להכרה בזכות יצירתו - שהרי שירה עממית טובה אינה נראית כלל כפרי יצירתו של משורר.

הטענה תופסת בדיוק את הפרדוקס שבמרכז דברי המחבר: ככל שמשורר עם מיטיב לעשות את מלאכתו, כך שיריו נקלטים כיצירה עממית אוניברסלית וישמו נשכח. נכון.

תשובה (4).

17.

השאלה: לפי החוק במדינה כלשהי, הפרלמנט מתכנס אחת לשבוע ביום ה', וכל חבר פרלמנט רשאי לבקש שהפרלמנט ידון בנושא מסוים. בקשות כאלה יש להגיש ליו"ר הפרלמנט, וזאת באמצעות מזכירות הפרלמנט, המחויבת להעביר ליו"ר את הבקשה ביום הגשתה. נושא שהבקשה לדון בו הועברה ליו"ר הפרלמנט עד שעה 13:00 ביום ב' וקיבלה את אישורו, יובא לדיון ביום ה' כבר באותו השבוע; ואולם, אם יו"ר הפרלמנט קבע כי הדבר מתחייב מן הנסיבות, ורק במקרה כזה, בסמכותו הבלעדית לדחות את מועד הדיון ליום ה' בשבוע שלאחר מכן ולא יאוחר ממנו.

לפניכם ארבעה מקרים שבהם הוגשה בקשה לדון בנושא מסוים בפרלמנט במדינה זו. באיזה מהם הייתה בוודאות הפרה של החוק המתואר לעיל?

פתרון: החוק קובע שלושה כללים: המזכירות מעבירה את הבקשה ליו"ר ביום הגשתה; בקשה שהועברה ליו"ר עד יום ב' בשעה 13:00 ואושרה - הנושא יידון ביום ה' באותו שבוע; ויו"ר הפרלמנט רשאי לדחות את הדיון, רק אם קבע שהנסיבות מחייבות זאת, ולכל המאוחר ליום ה' של השבוע שלאחר מכן. נחפש את המקרה שבו בוודאות הופר אחד הכללים.

תשובה (1): חבר פרלמנט הגיש את הבקשה ביום ג' והנושא לא הובא לדיון בפרלמנט באותו השבוע ואף לא בשבוע שלאחר מכן, אף שהבקשה הגיעה ליו"ר הפרלמנט ביום שבו הוגשה.

אין כאן הפרה ודאית. הבקשה הוגשה ביום ג', כלומר הגיעה ליו"ר לאחר יום ב' בשעה 13:00, ולכן הכלל המבטיח דיון באותו השבוע אינו חל עליה. החוק גם אינו מחייב שכל נושא יידון, וייתכן שהבקשה כלל לא אושרה.

תשובה (2): הנושא לא הובא לדיון בשבוע שבו הוגשה הבקשה, וזאת אף שיו"ר הפרלמנט קבע שאין לדחות את הדיון בנושא זה ואף שהבקשה הוגשה למזכירות ביום ב'.

אין כאן הפרה ודאית. אומנם הבקשה הוגשה למזכירות ביום ב', אך לא צוינה השעה: אם הוגשה לאחר השעה 13:00, היא לא הועברה ליו"ר עד המועד הקובע, והכלל המבטיח דיון באותו שבוע אינו חל. נוסף על כך, הכלל מותנה גם באישור היו"ר, ולא נאמר שהבקשה אושרה. לא נכון.

תשובה (3): חבר פרלמנט הגיש את הבקשה ביום א' בשעה 15:00, והנושא הובא לדיון רק ביום ה' שחל שבועיים וחצי לאחר מכן, מכיוון שיו"ר הפרלמנט קבע כי הדבר מתחייב מהנסיבות.

כאן יש הפרה ודאית של החוק. הבקשה הוגשה ביום א' והועברה ליו"ר עוד באותו יום - בוודאות לפני יום ב' בשעה 13:00. גם אם יו"ר הפרלמנט קבע שהנסיבות מחייבות דחייה, סמכותו מוגבלת לדחיית הדיון לכל המאוחר ליום ה' של השבוע שלאחר מכן. דיון שנערך שבועיים וחצי לאחר מכן חורג מן הדחייה המרבית המותרת. נכון.

תשובה (4): הנושא הובא לדיון שמונה ימים לאחר שהבקשה הועברה ליו"ר הפרלמנט, אף על פי שהוא לא קבע שיש נסיבות המצדיקות דחייה של הדיון.

אין כאן הפרה ודאית. לא צוין באיזה יום הועברה הבקשה ליו"ר: אם הועברה לאחר יום ב' בשעה 13:00, הכלל המבטיח דיון באותו שבוע אינו חל, והנושא יכול היה להגיע לדיון ביום ה' הקרוב - שמונה ימים לאחר מכן - בלי כל צורך בדחייה.

תשובה (3).

קטע קריאה (שאלות 18-23)

18. השאלה: מהי ה"גישה שייסד סמית" (שורה 6)?

פתרון: השאלה נשענת על הפסקה הראשונה, שבה מתואר שאדם סמית הניח את היסודות לכלכלה הקפיטליסטית. לפי הפסקה, סמית טען שבשוק חופשי ממגבלות ומפיקוח, שבו כל אדם פועל להגדלת רווחיו, "יד נעלמה" תדאג שכולם ייצאו נשכרים, ואילו מעורבות ממשלתית עלולה להזיק.

תשובה (1): הגישה שלפיה בני אדם אינם חייבים לנסות להגדיל את רווחיהם ככל יכולתם. הטענה אינה תואמת את הקטע. גישתו של סמית מתבססת על כך שכל אדם פועל להגדלת רווחיו ככל יכולתו - היא אינה עוסקת בשאלה אם בני אדם מחויבים לעשות זאת. לא נכון.

תשובה (2): הגישה שלפיה בני אדם צריכים לפעול כדי להגדיל את רווחיהם ובתוך כך להתחשב בזולתם. הטענה אינה תואמת את הקטע. בפסקה הראשונה צוין במפורש שבשוק החופשי כל אדם פועל להגדלת רווחיו "בלי להתחשב בזולתו", ולא תוך התחשבות בו. לא נכון.

תשובה (3): הגישה הגורסת כי על השוק להיות חופשי מפיקוח. הטענה תואמת את הקטע. ליבת גישתו של סמית, כפי שמתוארת בפסקה הראשונה, היא שהשוק צריך להיות חופשי ממגבלות ומפיקוח, ושמעורבות ממשלתית עלולה דווקא להזיק. נכון.

תשובה (4): הגישה הגורסת כי יש לרסן את פעולת השוק החופשי ולהנחותה. הטענה הפוכה לגישתו של סמית. ריסון השוק והנחייתו הם תיאור של המעורבות הממשלתית, שאותה הציג סמית כעלולה להזיק. לא נכון.

תשובה (3).

19. השאלה: על פי הפסקה השנייה, מה הוכיחו ארו ודברה?

פתרון: השאלה נשענת על הפסקה השנייה, המתארת את הוכחתם המתמטית של הכלכלנים ארו ודברה משנת 1954. לפי הפסקה הם הוכיחו שבהתקיים הנחות מסוימות, אם בני אדם יסחרו בחופשיות וללא התערבות ממשלתית, תהא אשר תהא חלוקת המשאבים ההתחלתית, החלוקה שתקבל בסיום המסחר תהיה חלוקה פרטו-אופטימלית.

תשובה (1): שאם מתקיימות הנחות מסוימות, סחר חופשי יביא לידי חלוקה פרטו-אופטימלית ללא קשר למצבם הכלכלי ההתחלתי של הצדדים.

הטענה תואמת את הפסקה השנייה. זו בדיוק תמצית ההוכחה: בהינתן ההנחות, סחר חופשי מוביל לחלוקה פרטו-אופטימלית, "תהא אשר תהא חלוקת המשאבים ההתחלתית".

תשובה (2): שחלוקה פרטו-אופטימלית היא החלוקה הראויה ביותר בשוק המתנהל ללא התערבות ממשלתית. הטענה אינה תואמת את הפסקה. ארו ודברה הוכיחו שחלוקה כזו תתקבל, אך לא שהיא הראויה ביותר. הפסקה האחרונה אף מטילה ספק בשאלה אם חלוקה פרטו-אופטימלית רצויה כלל.

תשובה (3): שאם יתאפשר לבני אדם לסחור בחופשיות, הם יעדיפו להגביל את עצמם במגבלות חמורות יותר מההגבלות הנובעות מהתערבות ממשלתית.

הטענה אינה תואמת את הפסקה. אין בהוכחתם של ארו ודברה דבר על העדפתם של הסוחרים להגביל את עצמם - היא עוסקת בתוצאת המסחר החופשי, לא ברצונותיהם של הסוחרים.

תשובה (4): שחלוקה פרטו-אופטימלית היא חלוקה שבה אי אפשר להרע את מצבו של איש.

הטענה מסלפת את הגדרת החלוקה הפרטו-אופטימלית. לפי הקטע, חלוקה פרטו-אופטימלית היא חלוקה שבה אי אפשר לשפר את מצבו של איש בלי לפגוע באחר - ולא חלוקה שבה אי אפשר להרע את מצבו של איש. נוסף על כך, זו הגדרה ולא מה שהוכיחו ארו ודברה.

תשובה (1).

20. השאלה: בהתייחס לדוגמה שבשורות 11-15, חלוקה שבה אורי מקבל ____ וגליה מקבלת ____ חלוקה פרטו-אופטימלית.

פתרון: הדוגמה שבשורות 11-15 עוסקת בארבעה עפרונות וארבעה עטים המתחלקים בין אורי וגליה. כל אחד מהם מעוניין בכמה שיותר כלי כתיבה, וגם שמספר העפרונות שלו יהיה קרוב ככל האפשר למספר העטים שלו. חלוקה היא פרטו-אופטימלית אם אי אפשר לשפר בה את מצב שני הצדדים בעת ובעונה אחת. בשורות 13-14 נכתב כי "חלוקה שבה לכל אחד יש שני עפרונות ושני עטים, למשל, היא חלוקה פרטו-אופטימלית."

תשובה (1): "את כל העפרונות / את כל העטים, היא".

לפי השלמה זו אורי מקבל את כל העפרונות וגליה את כל העטים, וההשלמה קובעת שזו חלוקה פרטו-אופטימלית. הטענה אינה נכונה. בקטע צוין במפורש שחלוקה זו אינה פרטו-אופטימלית, משום שהחלפת שני עפרונות של אורי בשני עטים של גליה תשפר את מצב שניהם.

תשובה (2): "שלושה עפרונות ועט אחד / עיפרון אחד ושלושה עטים, אינה".

לפי השלמה זו אורי מקבל שלושה עפרונות ועט אחד, גליה מקבלת עיפרון אחד ושלושה עטים, וההשלמה קובעת שחלוקה זו אינה פרטו-אופטימלית. הטענה נכונה. אם אורי ימסור לגליה עיפרון ויקבל ממנה עט, יהיו לכל אחד מהם שני עפרונות ושני עטים - מצב שבו מספר העפרונות שווה למספר העטים אצל שניהם. מצב שניהם משתפר בעת ובעונה אחת, ולכן החלוקה המקורית אינה פרטו-אופטימלית. נכון.

תשובה (3): "שני עפרונות ושני עטים / שני עפרונות ושני עטים, אינה".

לפי השלמה זו לכל אחד מהשניים שני עפרונות ושני עטים, וההשלמה קובעת שחלוקה זו אינה פרטו-אופטימלית. הטענה אינה נכונה. הקטע מציג חלוקה זו כדוגמה מובהקת לחלוקה פרטו-אופטימלית, ולכן הקביעה "אינה" שגויה.

תשובה (4): "עיפרון אחד וארבעה עטים / שלושה עפרונות, היא".

לפי השלמה זו לאורי עיפרון אחד וארבעה עטים, ולגליה שלושה עפרונות בלבד, וההשלמה קובעת שזו חלוקה פרטו-אופטימלית. הטענה אינה נכונה. אפשר לשפר את מצב שניהם: אם גליה תמסור לאורי עיפרון ואורי ימסור לה עט, יקטן אצל כל אחד מהם הפער בין מספר העפרונות למספר העטים, בלי שיקטן מספר כלי הכתיבה שבידו. מאחר שאפשר לשפר את מצב שניהם, החלוקה אינה פרטו-אופטימלית.

תשובה (2).

21. השאלה: על פי הפסקה השלישית, אם יש השפעה חיצונית על פלוני, פירושו של דבר -

פתרון: השאלה נשענת על הפסקה השלישית, המגדירה מהן השפעות חיצוניות. לפי הפסקה, היעדר השפעות חיצוניות פירושו שכאשר אדם משתמש במוצר, הוא אינו משפיע - לטובה או לרעה - על אף אדם אחר. מכאן שקיומה של השפעה חיצונית פירושו שהשימוש של אדם במוצר **כן** משפיע על אחרים.

תשובה (1): שאדם אחר משפיע על פלוני להשתמש במוצר כלשהו.

הטענה אינה תואמת את הקטע. השפעה חיצונית אינה עוסקת בשכנוע או בהנעת אדם להשתמש במוצר, אלא בהשפעה הנגרמת מעצם השימוש במוצר. לא נכון.

תשובה (2): שימוש של אדם אחר במוצר כלשהו משפיע על פלוני.

הטענה תואמת את הקטע. זו בדיוק משמעות קיומה של השפעה חיצונית: השימוש של אדם אחד במוצר משפיע על אדם אחר.

תשובה (3): שאדם אחר משפיע על פלוני, אך השפעה זו אינה לטובתו של פלוני או לרעתו.

הטענה אינה תואמת את הקטע. בפסקה הוזכר שההשפעה החיצונית יכולה להיות לטובה או לרעה, ולא השפעה ניטרלית שאינה לכאן ולכאן. לא נכון.

תשובה (4): שגורמים חיצוניים משפיעים על אופן השימוש של פלוני במוצר כלשהו.

הטענה אינה תואמת את הקטע. השפעה חיצונית עניינה בכך שפלוני מושפע מהשימוש של אחר במוצר, ולא בכך שגורמים חיצוניים קובעים כיצד פלוני עצמו משתמש במוצר. לא נכון.

תשובה (2).

22. השאלה: הפסקה השלישית ____ הוכחתם של ארו ודברה, ואילו הפסקה האחרונה ____.

פתרון: השאלה מבקשת לאפיין את תפקידן של שתי הפסקאות האחרונות. הפסקה השלישית עוסקת בכך שרבות מההנחות שבבסיס ההוכחה אינן מציאותיות, ומתמקדת בהנחה שאין השפעות חיצוניות. הפסקה האחרונה קובעת שגם אילו היו ההנחות מציאותיות, אפשר היה לתהות אם חלוקה פרטו-אופטימלית רצויה כלל.

תשובה (1): "מסבירה מדוע אימצו תומכי גישתו של סמית את / מסבירה מדוע היה ראוי שלא לאמץ את ההוכחה למרות יתרונותיה".

ההשלמה אינה תואמת את הקטע. הפסקה השלישית אינה מסבירה מדוע אומצה ההוכחה - אדרבה, היא מערערת עליה בכך שהיא מצביעה על הנחה לא מציאותית שבבסיסה.

תשובה (2): "תוקפת את אחת מההנחות שבבסיס / מטילה ספק בטענה שהמצב שהם הוכיחו שאפשר להגיע אליו הוא אכן מצב ראוי".

ההשלמה תואמת את הקטע. הפסקה השלישית תוקפת הנחה אחת שבבסיס ההוכחה - ההנחה שאין השפעות חיצוניות - ומראה שאינה מציאותית, ואילו הפסקה האחרונה מטילה ספק בכך שחלוקה פרטו-אופטימלית, המצב שאליו מובילה ההוכחה, היא אכן מצב ראוי. נכון.

תשובה (3): "מציגה עמדה שעל פיה אין קשר של ממש בין גישתו של סמית לבין / טוענת שנפלו פגמים גם בהוכחה עצמה".

ההשלמה אינה תואמת את הקטע. הפסקה השלישית אינה טוענת שאין קשר בין גישת סמית להוכחה, והפסקה האחרונה אינה טוענת שיש פגם בהוכחה עצמה אלא מקבלת אותה ומפקפקת ברצינותה של התוצאה.

תשובה (4): "עומדת על שגיאות בכמה מן ההנחות שבבסיס / קובעת שההנחות אינן שגויות, אלא שההוכחה עצמה אינה תומכת במגמה שאותה התכוונו לחזק".

ההשלמה אינה תואמת את הקטע. הפסקה השלישית מתמקדת בהנחה אחת - היעדר השפעות חיצוניות - ולא בכמה הנחות, והפסקה האחרונה אינה עוסקת בכך שההוכחה אינה תומכת במגמה, אלא בשאלה אם התוצאה שאליה היא מובילה רצויה. ל

תשובה (2).

23. השאלה: על פי הקטע, איזו מהטענות הבאות, הנוגעות לחלוקה שבה אדם אחד מקבל את כל המשאבים ואדם אחר אינו מקבל כלום (שורה 30), היא טענה נכונה?

פתרון: השאלה נשענת על סוף הפסקה האחרונה, הדנה בחלוקה שבה אדם אחד מקבל את כל המשאבים ואדם אחר אינו מקבל דבר. לפי הקטע, חלוקה זו היא פרטו-אופטימלית, משום שאי אפשר לשפר את מצבו של איש בלי לפגוע באחר, אך ברור שאינה חלוקה הוגנת.

תשובה (1): החלוקה הוגנת.

הטענה אינה תואמת את הקטע. צוין בו במפורש שברור שחלוקה כזאת, שבה אדם אחד מקבל הכול ואחר אינו מקבל דבר, אינה הוגנת.

תשובה (2): החלוקה אינה פרטו-אופטימלית.

הטענה אינה תואמת את הקטע. הקטע קובע במפורש שחלוקה זו דווקא כן פרטו-אופטימלית, שכן אי אפשר לשפר בה את מצבו של איש בלי לפגוע באחר.

תשובה (3): החלוקה נעשית בשוק המתנהל בפיקוח ממשלתי.

הטענה אינה תואמת את הקטע. הקטע אינו קושר חלוקה זו לשוק המתנהל בפיקוח ממשלתי, והדוגמה מובאת כדי להמחיש שחלוקה פרטו-אופטימלית אינה בהכרח הוגנת.

תשובה (4): שיפור מצבו של מי שלא קיבל דבר יהיה כרוך בפגיעה באחר.

הטענה תואמת את הקטע. זהו בדיוק הנימוק שבזכותו החלוקה מוגדרת פרטו-אופטימלית: כל שיפור במצבו של מי שלא קיבל דבר יבוא בהכרח על חשבון האדם שקיבל את כל המשאבים. נכון.

תשובה (4).